

Cossetània Edicions

FRANCESCA
ALIERN

NEGRE ESTALZÍ

Notes de color

Notes de Color — 82

NEGRE ESTALZÍ

FRANCESCA ALIERN

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: març del 2017

© del text: Francesca Aliern Pons

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977602591
Fax 977614357
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 978-84-9034-598-6

DL T 151-2017

Per a Anna Subirats Valls i família.
A l'estiu, quan vagarejo pel vostre càmping a les Cases
d'Alcanar cercant moments de pau, casa vostra és casa meua.
Em feu sentir com una component més de la vostra família.
Tinc poca cosa a oferir, però el meu agraïment i la meua amistat
desinteressada són per a vatos. A reveure. Sol, aire amb sabor
de sal, gavines misterioses i una estada meravellosa.
Sento enyor de tot això.

El sol llepava quasi amb golosia els cims de les muntanyes de ponent. Un carro trepitjava un camí infame, ple de clots, pedruscalls, rames d'ametlers i oliveres centenàries. La ventada de ponent, durant tota la nit, no perdonava. El carruatge era arrossegat per un matxo jove, però vençut per l'esforç d'una caminada que solia durar una setmana. Al pescant del rudimentari vehicle hi era assegut el seu amo amb les regnes quasi lligades en una sola mà. En tenia prou per guiar i subjectar si feia falta el noble animal. Fumava amb passivitat un caliquenyo, el darrer que li quedava. A poc a poc anaven escurçant la distància per recórrer el camí aspre que directament els portaria a casa.

L'home també se sentia desvalgut. Aquells viatges solien durar molts dies i eren demolidors. D'anada cap a pobles llunyans del Baix Aragó, les bosses del carro i de les planxes de fusta que les cobrien eren plenes de sacs de taronges, llimes i mandarines. Era el gènere que baratava per aquelles aldees i aquells masos on Déu va perdre les espardenyas i mai va tornar-hi a recuperar-les. Així es guanyava la vida Joanet de ca la Calàndria. Era un treball esgotador, però ben recompensat. De retorn al seu poble quasi enganxat a la riba de l'Ebre, el carro arrossegava un bon assortiment de gènere fruit de l'intercanvi amb els aragonesos que compartien frontera amb Catalunya. Llaços de cansalada, bots de vi, damajoanes plenes d'aiguardent, licors esperitosos, pans de figues amb ametles, embotits casolans, barres de codonyat, que en arribar a la seua vila els treien de les mans ben de pressa i els pagaven a l'acte.

Era una tasca força cansada moure's per aquelles carreteres infernals i poc transitades. En fosquejar paraven a qualsevol venta on el matxo s'amorrava a la menjadora i després es bevia un poal d'aigua. Ell, a la vora del foc en ser hivern, xerrava amb altres carreters mentre els servien el sopar. Sopes de frígola, baldanes fregides farcides de pinyons, un got de vi i un grapat de nous per postres. Allí s'endormiscava una mica, però la prudència no li permetia agafar un son profund. El paradador també el freqüentaven hòmens rapinyaires que solien robar tot el que podien. I ell no volia ser víctima d'aquells deshonorats que fugien del treball per viure sense fotre ni un brot. Era molt dur arribar a casa el dissabte quan ja era negra nit, matinar el diumenge per amanir una nova càrrega i el dilluns a primera hora, de nou, asseure's al pescant del carro i fer-se càrrec dels ramals del matxo. Però era la mateixa solfa de tots els anys, quan les taronges començaven a tenir un bon color, iniciar aquell periple llarg i tan esforçat. Joanet de ca la Calàndria, rabassut, encara amb cos flexible i rostre arrodonit, d'ulls grisosos com els seus cabells i plens d'astúcia. Els llavis quasi sempre premuts per sostenir els singulars caliquenyos que fumava. El matxo amollant esbufecs perquè estava massa cansat el feia patir. La nit començava a voler engolir-se les darreres besllums del dia i espargir ombres pel paisatge fredorenc.

En menys d'un parell d'hores ja xafarien els carrers de la seua vila. En tenia tantes ganes! I per distreure's un poc perquè el camí li semblés menys llarg i avorrit, va pensar en el regal per a la seua filla Júlia, que havia amagat dins el senatxo que penjava al començament d'una de les baranes del carro, la que tenia més prop. Una jaqueta de llana que va encomanar a una clienta que es guanyava algun dineret confeccionant peces de punt. Com que hi tenia la mà trencada, a dur a terme aquell menester, feia molta via amb les agulles i treia uns models bonics, perfectament acabats i amb una presentació tan fina que deixava els compradors amb la boca oberta. La Júlia només tenia set anys i, en el seu cos prim de xiqueta, aquella peça delicada faria que l'enveguessen totes les seues amigues. I si l'havia amagat a la senalla era perquè la noia era molt batxillera i ell la tenia massa consentida. En arribar a casa, després de besar-li les galtes, de seguida preguntava:

—Avui què m'has portat, pare?

Al Joanet li queia la bava en escoltar-la i, mentre admirava la seua careta de nina, li deia amb cara seriosa:

—Em sembla que res, Júlia. Al poble que he anat totes les botigues eren tancades. Ja saps que jo sempre vaig tard com les raboses.

—M'enganyes.

—No, no...

Ella, incrèdula, pujava al carro per remenar tots els racons. Sempre acabava trobant els caramels, la joguina o el que fos amb ben poc temps. Però aquella nit no podria ni pensar-se que el senatxo fos el lloc on s'amagava la jaqueta d'un color roig esvaït. Ell xalava veient com la criatura no defallia en aquella recerca il·lusionada.

Per donar una mica de descans al matxo va arrambar-se a una vora del camí per aturar-lo. Encendria un nou caliquenyo i pixaria darrere d'un pi, que feia massa estona que no deixava anar l'orina i el baix ventre se'n ressentia. La tranquil·litat era absoluta. Calma total. Per aquells camins ja no hi transitava ni una ànima. Els pagesos i la gent com ell, però amb passos més lleugers, ja gaudien del caliu del foc i la família a casa seua.

Mentre es botonava la bragueta, va sentir soroll i posteriorment va veure com les rames d'un romer gegant es movien amb força. Ni per un moment va passar-li pel cap que allí s'hagués amagat un malfactor per robar-lo. Aquell tram de camí sempre era tranquil. Potser era una llebre, tal vegada una raboseta perduda, potser un pollastre que havia fugit del corral d'alguna masia. Amb tot, per si la cosa no fos el que es pensava, va apropar-se al carro i va agafar una vara grossa que sempre tenia a mà per si sorgia algun contratemps.

En cercar el romer, va obrir de cop les seues rames perquè, fos el que fos, no se li escapés de les mans. En veure de què es tractava, el caliquenyo li va caure dels llavis i els braços, de mica en mica i desmaiadament, van alçar-se en direcció al cel.

Si no li fallava la vista —i li semblava que no, perquè els seus ulls semblaven els d'un esparver—, el que estava fet un embolic damunt la terra no era cap animal, sinó una criatura terroritzada. En intentar aixecar-la, no parava de llançar puntades de peu mentre xisclava com un dimoni.

—Calma, calma... —li deia amb suavitat el Joanet mentre li premia els braços i aturava els seus embats infantils—. No et vull fer res. Has sortit de casa i t'has perdut per aquí?

En adonar-se'n que era un xiquet, va pensar que devia ser força entremaliat i juganer. En fosquejar, ben segur que era així, havia perdut de vista el món i entre ombres era difícil orientar-se. Solia ser típic per aquells masos allunyats. Als pares, que probablement ja havien sortit en cerca seua, el patiment no els deixava cridar amb la força necessària. De totes maneres, no es veia cap llum fins més enllà del que li permetia allargar la vista.

El noieta plorallós a la fi, vençut per la força de l'home i pel cansament que duia damunt, va començar a tremolar mentre el seu ploricó semblava el mèu llarg d'un gat atemorit. El Joanet, que per un moment va tenir dubtes, a la fi va reaccionar amb bon criteri i pensant que feia el correcte. Va agafar-lo amb tendresa per portar-lo al carro, i allí el va posar al darrere del pescant i el va tapar amb una manta.

—Tens gana, fill? No em tingues por, que si pel camí no trobem la teua família, vindràs a casa meua i, quan es faça de dia, aclarirem tot aquest misteri.

Tot obrint un morral, va traure una llesca de pa, un grapat de figues seques i una baldana de carn. No tenia res més delicat per donar a un mosso que devia tenir sis o set anys. I a fe de Déu que tenia gana, aquell pollós brut com una aranya. Ni se sabia el temps que podia fer que no li havien xollat els cabells ni canviat la roba. Feia pudor i les ungles de la mà que aguantava la llesca de pa eren llargues i plenes de porqueria. L'home va arrear el matxo després d'encendre el fanalet preceptiu al darrere del carro, perquè el veiessen altres vianants o algun cotxe despistat.

Amb el soroll de les rodes trepitjant el pedruscall, i tenint l'estómac ple i la calor de la manta amb què l'havia embolicat, aquell noieta es va endormiscar. El carreter estava satisfet de la seua acció, però ja es veuria com anirien les coses en arribar a casa. A la seua dona, la Carmeta, aquell regal no li faria gens ni mica de gràcia. Tot el contrari. No obstant això, n'haurien de donar part a les autoritats per tal d'iniciar la recerca dels pares d'aquell pobre xiquet que havia trobat amb el cos tapat amb quatre draps i uns cabells que semblaven una paca desbordada d'espart.

Va fer petar el fuet a l'aire perquè el matxo entengués seriosament que havia d'accelerar el pas. Quedaven pocs quilòmetres per arribar a la vila i havia d'ordir una història que paregués ben autèntica, perquè la Carmeta era una dona de morro fort i ben tossuda i dels esdeveniments inesperats no se'n creia tot el que ell li explicava. De vegades pensava que devia ser una mica gelosa, però, veritablement, mai li havia sigut infidel. Potser algun cop de pensament, però només quan veia alguna noia guapa i el cervell se li girava. Res físic, sinó somnis d'un home que es passava la vida per camins solitaris, passant fred i esgotat per la son. La Carmeta era cridanera però, en el fons, un trosset de pa beneït. El poble, en assabentar-se de la nova, bulliria com una caldera de fesols esperonada per un foc infernal. Però era indispensable donar la cara i fer prevaldre la seua bona acció per damunt de totes les xafarderies que pogués suscitar aquell afer. El matxo, que de sobres es coneixia el camí, ja no esperava que l'amo l'esperonés. Quasi trotava perquè al corral l'esperava una menjadora d'alfals i el descans que tant esperava.

El xiquet continuava dormint. En haver saciat l'apetit i arraulir-se davall la manta de llana, fins i tot la seua ànima va conquerir la pau dels justos. En tocar-li el rostre, va comprovar que la seua respiració era compassada, la pell calenta i que de la boca li'n fugia un rierol de bava que no era sinó el benestar que gaudia el seu cos. La cara estava totalment coberta per les grenyes crescudes i embolicades. Els seus cabells eren negres, d'un negre estalzi, això sí que ho havia vist. Però la resta era una incògnita. En encendre la bombeta de l'entrada de casa potser descobririen algun tret que els disgustaria. Això millor era no pensar-ho. Li feia més por la reacció de la Carmeta.

A la fi, des de dalt la planícia, va distingir l'enllumenat dels carrers de la vila. Una llum tènue i groguenca. Sortosament, la seua dona, com sempre solia fer, devia haver deixat oberta la porta del magatzem. Només calia obrir la portalada de bat a bat perquè poguessen entrar de cop l'animal de tir i el carruatge. Després de sopar, es dedicarien a descarregar el gènere i l'endemà repartir-lo entre la fidel parròquia de sempre. Encara que no amb la rapidesa habitual perquè, en aparèixer la manta i el seu contingut, la dona de seguida començaria a preguntar com una boja sense descans.

En trepitjar el matxo el carrer de casa, totes les paraules que ell havia assajat per donar explicacions plausibles li havien fugit del cap com si una ventolera estranya se les hagués emportat a un altre món invisible i irreal. Quan la Carmeta va oir el cascavellat que era al lloc del matxo, l'entrada del magatzem es va il·luminar i de seguida el massís portaló es va obrir de bat a bat. Era tard i la dona per força havia de mostrar-se ben preocupada. Era patidora i les hores perdudes per les carreteres atrotinades li feien pànic. Se sentien dir tantes coses dolentes!

—Avui has tardat molt, home. No tens coneixement. Sempre et dic que no et cal esperar a última hora per posar-te en marxa. Però ets cabut. Mai escoltes res del que et diuen. És un vici que no m'agrada gens ni mica. No saps tu el que em fas patir...

Ella alta i activa, amb un davantal cobrint-li el cos per no embrutar-se, de seguida es va apropar al carro per començar a descarregar-lo. La seua acció va ser avortada per la rapidesa amb què el Joanet va agafar-la per la cintura amb la intenció que no comencés a remoure el que encara no calia.

—Acabem d'una vegada, Joanet, que tens el sopar a taula i la xiqueta ja dorm. Quina mania tens de ser l'últim de tots els carreters que arriben a casa. Els teus companys segur que ja són al llit.

—Deixa que desenganxi el matxo, cony. No cal moure'ns com si arribés la fi del món. Les dones sempre aneu amb presses.

—És tard. A veure si ho entens d'una vegada. Vinga, descarreguem. No desenganxes el matxo perquè només ens faltaria que ara bolqués el carro.

Ell anava força perdut, ni tan sols la mirava. La Carmeta, àgil com una brisa de tardor, guapa com sempre, potser ho era més quan estava enfadada i tenia el rostre tens, però sense ni una gota de severitat. La dona esperava i el Joanet es mantenia ert com un fust.

—Ara mateix alleujarem la càrrega, perquè l'animal també necessita descans. Abans que res, però, t'he de fer sabedora d'una cosa que et semblarà ben estranya. No puc amagar-te més temps el que m'ha passat.

La Carmeta se'l va mirar sobtada. Va pensar que potser l'havien robat a la carretera o que algun client li havia negat el pagament de la compra. El seu home, amb els assumptes de diners, era una bleada. Tothom li feia pena i massa vegades els fiava el que no era de precepte. Sempre

tenia disculpes per a aquells actes: moltes criatures per tirar endavant, malalties dels iaios, la compra de roba i útils per a l'escola dels xiquets...

—Em fas més por que una tronada en sec. Quina n'has fet, ara? Et penses que som les monges de la Caritat de Tortosa? La vida està molt cara i jo vaig estalviant perquè quan la xica siga gran, si té cap per estudiar, m'agradaria que fos mestra.

El Joanet ja estava enfadat amb ell mateix. No calien tants romanços. Tot era clar com l'aigua. Ella tampoc hauria deixat el xiquet darrere d'un romer, que encara que fos gros i ample no l'hauria lliurat de les mossegades d'un llop o de qualsevol altra bèstia. El cor de la Carmeta també era mantega pura.

—Avui he tingut un ensurt, dona. Uns pocs quilòmetres abans d'arribar al poble, he baixat un moment del carro perquè tenia ganes de pixar. I, a la soca d'un pi, a la mateixa vora, hi havia un romer enorme amb les branques que no paraven de moure's. Per un moment m'he pensat que era un animal ferit o enredat amb qualsevol lligadura i necessitava alliberar-se. No ho he dubtat i he remenat el romer i el fenàs que cobria les vorades.

—I què ha sigut? —va preguntar la Carmeta entre intrigada i amb ganes d'esbrincar-lo per no saber alliberar-se d'un més que possible perill.

—La resposta és damunt les taules del carro. Siga el que siga, no vull que obres la boca. No xiscles, i respira fondo, perquè la troballa et sobtarà.

Ella es va mostrar ben espantada. El Joanet era capaç d'haver-se endut cap a casa algun animalot de la nit. Si fos així i encara que no li agradés, hauria d'haver anat fins al riu amb la càrrega damunt el costellam i llençar-la al tram més profund de l'Ebre. Sempre anava amb solfes estranyes. Ja feia temps que volia gaudir d'un animal dissecat per ornar el menjador, però ella, cada cop que ho anomenava, li posava mala cara i deia tot el que li venia a la boca. Al menjador no hi volia cap bèstia morta, amb ulls de vidre i cos ple de palla bescanviada pel budellam.

—Mira, si em véns amb la cançó de sempre d'embalsamar qualsevol bitxo, ja pots començar per no ensenyar-me'l. Vés-lo a llençar on vulgues, però no el vull veure, recordons. Anem per feina, que és tard.

—Calla, Carmeta, que el que veuràs és molt gros. No de volum, però sí per als sentiments. Ara no desbarres, només fixa't en el que et mostraré i, després, si et queden paraules a la gola, diguem què et sembla, aquest calvari.

I sense deixar que ella digués ni una sola paraula, en apropar-se al carro i agafant-lo entre els seus braços, va traure l'embolcall on el noi et ni tan sols es movia. Després de deixar-lo delicadament damunt l'enrajolat, sense més dilacions va destapar l'ample farcell. En veure'l la Carmeta, una dona valerosa, de sang més aviat brava, es va esglaiar. La seua fortalesa va quedar feta miques.

—Mare de Déu del Pilar! Què és això?

—No es tracta de cap bèstia. És un xiquet que potser ha fugit de casa o que feia temps que anava perdut pel mont. El seu aspecte és deplorable. Potser si parla ens aclarirà quina és la seua procedència.

—Però tu no veus que aquesta troballa ens pot complicar la vida?

Ella va mirar-lo amb cert ressentiment.

—I què hauries fet tu en aquestes circumstàncies? No et veig capaç de deixar-lo abandonat a la vora del camí en negra nit d'hivern. Farem el que puguem per ell, bons collons. Demà mateix avisaré la Guàrdia Civil perquè investiguen aquest cas.

—I ara què?, on col·locarem el noi si ens omplirà la casa de polls i puces?

—No ens ha de crear cap problema. Dormirà com un beneit. Em sembla que fa dies que no menja ni descansa com cal. I tu, que et conec, ni crits ni terrabastalls, que es tracta d'una criatura. Si no el vols al pis, prop de la menjadora del matxo o en un racó de l'entrada li farem una jaça. No ho veus que està mort de por? El tornarem a tapar amb la mateixa manta de llana i una altra si cal. I, perquè no note la fredor del terra a l'esquena, cobrirem l'espai amb alguna flassada vella que deus tenir amagada a les golfes. Demà, a primera hora, m'arribaré a la caserna i els assabentaré de l'assumpte. Ells decidiran... No hi ha més a dir. Ara a descarregar el carro. El pobre matxo, que té més paciència que Job, a la fi podrà assaborir l'alfals, beure's la seua ració d'aigua i descansar, que ja li toca.

La Carmeta es mostrava atemorida. El seu home sempre en feia de coronades.

—I, mentre, la casa serà envaïda per polls, puces i potser xinxes. Vés a saber quant de temps fa que va perdut per aquests mons de Déu. I si li pega per fer alguna animalada mentre dormim?

L'home es va adreçar al carro per iniciar la descàrrega.

—Això no passarà, perquè jo em quedaré a la seua vora. Que menge alguna coseta calenta i un bon got de llet, que això fa meravelles.

—Mare de Déu, com ens hem de veure! —va xisclar ella alçant els braços com si demanés clemència al cel.

—Pitjor va ser veure persones honrades mortes a les cunetes de la carretera, afusellades per malparits de dretes que desitjaven traure-seles de davant per robar-los els béns. És que no te'n recordes? Aquest xiquet no és altra cosa que un desventurat que potser feia nosa als seus mateixos pares. No veus que està cagat de por? Ni tan sols es mou. I no digues ni una paraula de més. No el podem deixar abandonat. Mira'l, el seu abandó no és d'un sol dia. Tu que ets religiosa, mostra una mica de compassió per una criatura desvalguda.

Van descarregar el fato en silenci. Després, van preparar el jaç per al xiquet i el Joanet va ajauré's prop del noieta. A fe de Déu que el vigilaria tota la santa nit. L'endemà potser els podria aclarir moltes coses. No obstant això, el matrimoni no va poder aclucar els ulls en tota la nit. El Joanet vigilant el nouvingut i la Carmeta a causa de tot el que els esperava en el nou dia. Xarrameques de la gent, tractes amb la Guàrdia Civil que tal vegada els podria escorcollar la casa cercant el que no hi era. Tenia damunt tanta ràbia que si hagués tingut prop el seu home l'hauria unflat a cops.

El xiquet va dormir com un sant tota la nit. Va ser el Joanet quan, en clarejar el dia, va descobrir-li el rostre al noi que el tenia amagat davall la manta. Sí que anava tot ell brut com el baconet de sant Antoni, era ben cert. Les grenyes caigudes damunt el front li tapaven els ulls, per la qual cosa no va poder veure de quin color eren. Quan la llum es va fer més clara va tirar-li enrere els embolics de cabells negres cap a la nuca. El xiquet, de sobte, es va despertar i en silenci va adreçar el cos parapentant-se contra les rajoles de la paret del corral. Els ulls van quedar com esbatanats per la por i el Joanet va agafar-li les mans per acaronar-les-hi, a la qual cosa el noi es resistia.

—No tingues por, fill, que no et vull fer cap mal. Devies estar molt cansat, perquè has dormit tota la nit com un angelet.

El va mirar fixament a la cara, de manera escrutadora, però sense voler intimidar-lo. No era aquesta la seua manera d'actuar. Els ulls de l'infant tenien el mateix color que els seus cabells, negres, però d'una negror exquisida, que a pesar de la brutícia i l'expressió atemorida del rostre li aportaven una certa bellesa.

—Ara et rentarem la cara i les mans, perquè hem d'anar a veure unes persones. Van vestits d'una manera estranya, però tu no en faces cas. Això sí, fill, la primera cosa que s'ha de fer és esmorzar. Com et dius?

Però si esperava una resposta del gitanet, perquè tenia totes les traces de ser de raça gitana, va ser en va. El xiquet ni tan sols va entreobrir la boca.

—Xeic, em sembla que ets una mica silenciós, només vas xisclar en el moment que et vaig trobar. Fins em vas esgarrapar com un gat salvatge, però tot ho arreglarem, noi; comprenc que, en veure'm, et vas emportar un bon ensurt. No cal que em digues que les has passat ben putes.

El noi, muts i a la gàbia. Només els seus ulls brillants donaven senyals de vida. I també les seues mans, premudes amb un nerviosisme que no podia contenir. Tot ell era un estremiment. De sobte, va girar-se per mirar la dona que de mica en mica s'apropava. En arribar a casa no li havia dedicat ni una sola paraula amable. Es va limitar a donar-li el menjar que ell necessitava amb força urgència i després allargar-li un got de llet. Després, ho recordava clarament, només es queixava que els ompliria la casa de puces i polls.

—I la xiqueta? —va preguntar el Joanet a la dona acabada d'arribar. Ella, amb un to ressentit i amoïnat, ni el va afigurar. Tenia prou feina per escrutar el petit cos que feia escrípol de veure.

—La Júlia encara dorm, ja que sortosament avui no hi ha escola. Hem d'arranjar com siga aquesta situació. Si de sobte apareix per aquí, li agafarà un espant. Mare meua, mare meua, quin quadro ens has portat a casa! Tu saps els problemes que podem tenir? Ara només ens cal haver de recórrer mig poble per anar fins al quarter de la Guàrdia Civil. No vull ni pensar en la polseguera que aixecarem.

L'home va quedar-se una mica cavil·lós. I així va romandre una bona estona, fins que va pensar que havia trobat una solució acceptable.

—No et sulfures, Carmeta. Aniré a la caserna i contaré al tinent el que em va passar de tornada a casa. Que siga ell qui vinga a veure la criatura. Així ens estalviem la passejada enutjosa. Ningú s'assabentarà de res. I no es tracta d'un malfactor, sinó d'un xiquet extraviat.

—I vols que jo em quede sola amb aquest salvatge? I què li dic, a la xiqueta, si es desperta i em busca? Què li he de dir, jo, per calmar l'espant que sentirà?

L'home va emetre un sospir inacabable.

—Pren paciència, redéu! Fem bé les coses. De què et serveix anar sovint a l'església si després, quan en surts, no demostres ni un sol acte compassiu ni de caritat? Em pensava que eres d'una altra pasta. Prou desgràcia té, el pobre xiquet. Tu el que pots fer és preparar-li un bon esmorzar, perquè el noi porta fam retardada. I no el mires com si fos un

animal. Dóna-li una mica d'afecte, almenys de paraula. Procura captar la seua confiança, que està escagarrinat de por. Me'n vaig a la caserna ara que al carrer hi ha pau. Quan comencen les xafarderies, que el tràngol més difícil estiga enllestit.

—No t'adones que prompte vindran els clients a buscar el gènere que els has portat? Vols que es troben amb aquest panorama?

—Els dius que tornen més tard. Joestic acostumat a veure panorames de tota mena i callo per no cantar-los quatre veritats que els espartarien. No tardaré.

El Joanet va sortir al carrer tenint bona cura de deixar la porta ben tancada. La Carmeta, que no gosava fer ni un sol pas, a la fi, en veure que el noi romania quasi enganxat a la paret, tot revestint-se de coratge, va pujar amb rapidesa les escales per tal d'amanir unes quantes llesques de pa sucades amb tomata i acompanyades d'un tros de cansalada. Després li faria un got de llet, com la nit anterior, que se'l va beure d'un sol trago. Tan tranquils que podien estar i amb la presència d'aquell petit estrany es crearia un bon embolic! Ai, Joanet, Joanet!

De fet, el seu home no va tardar. El tinent Ventura no va perdre sinó el temps necessari per escoltar la petita història i posar-se en camí. Era un civil de bon tarannà i de vegades els visitava perquè el Joanet sempre li feia algun obsequi. Era pare de tres criatures i el seu salari amb prou feines cobria les despeses de la família. I el Joanet, que era pràctic i astut, sempre deia que s'havien de mostrar generosos amb aquells servidors de la llei i l'ordre, perquè, de vegades, els deixaven passar per alt alguna petita acció que era punible. S'oblidava de les multes i amb bones paraules els advertia de possibles entrebancs no justificables que podien succeir. I els temps no estaven per cometre infraccions, encara que fossin menudes. I qui es guanyava la vida recurrent carreteres traginant fato que podia ser d'estraperlo no podia badar.

Mentre el noi et menjava a una velocitat extrema, va cruixir la porta mentre s'obria. Allí era el tinent, un home de bona planta física i un bigoti ben retallat, que tot alliberant-se del tricorni va saludar la Carmeta i després va dedicar tota la seua atenció a aquell feix de cabells embolicat amb una manta. Els ulls negres del xiquet van fer que, només aproximar-s'hi, el pogués examinar sense cap mena de dificultat.